

ความรู้เบื้องต้น

เกี่ยวกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

Introduction to Integrated Library Systems

จุฑาทิพย์ จันทรลูน

ลำดับที่ 26 โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

Introduction to Integrated Library Systems

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ จันทร์สุน

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลำดับที่ 26 โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 ห้องสมุดและระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	1
พัฒนาการของห้องสมุด	1
ประเภทของการดำเนินงานห้องสมุด	3
ขั้นตอนของการดำเนินงานห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	4
ประวัติความเป็นมาของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	5
ประวัติระบบห้องสมุดอัตโนมัติในประเทศไทย	10
ความสำคัญของระบบห้องสมุดอัตโนมัติต่อห้องสมุด	12
สรุป	13
บทที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	15
ความหมายของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	15
องค์ประกอบของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	16
ลักษณะการจัดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	16
หลักการทำงานของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	17
ข้อดีของระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการ	21
การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	22
บรรณารักษ์ระบบ	24
สรุป	38
บทที่ 3 ระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ	39
ระบบงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	40
ระบบงานทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ	44
ระบบงานสืบค้นสารสนเทศออนไลน์	48
ระบบงานบริการยืม-คืน	53
ระบบงานวารสาร	58
ระบบงานบริหาร	62
สรุป	64

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 มาตรฐานและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	65
มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง	
MARC	65
RDA	70
Z39.50	75
NCIP	75
เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	
รหัสแท่ง หรือ บาร์โค้ด	76
RFID	79
เครื่องยืม-คืนด้วยตนเองจากเครื่องอัตโนมัติ	88
ประตูกันขโมย	89
แถบสัญญาณแม่เหล็ก	89
เครื่องเพิ่มและลบสัญญาณแม่เหล็ก	90
สรุป	91
บทที่ 5 การคัดเลือก ประเมิน และนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้	92
การวางแผนนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้	92
การกำหนดความต้องการของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	96
การคัดเลือกโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	98
ขั้นตอนการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้	101
การจัดทำข้อกำหนดพื้นฐานของระบบในรูปเอกสาร	103
การโอนย้ายข้อมูลระหว่างระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	108
ผลกระทบของการนำระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้	112
สรุป	114

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 6 ประเภทของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	115
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเชิงพาณิชย์	
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเชิงพาณิชย์ขนาดเล็กและขนาดกลาง	116
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VR-Library	116
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Digital Librarian	118
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ELIB	121
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเชิงพาณิชย์ขนาดใหญ่	122
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Sierra	122
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ WALAI AutoLib	124
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติเพื่อสถาบันอุดมศึกษาไทย ALIST	126
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ MATRIX	128
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบให้ฟรี	
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ KMUTT-LM	131
ระบบห้องสมุดอัตโนมัติโอเพนซอร์ส	
OpenBiblio	135
KOHA	137
Evergreen	139
สรุป	143
บทที่ 7 แนวโน้มการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	144
แนวโน้มการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	144
การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสำหรับงานระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	152
บทสรุประบบห้องสมุดอัตโนมัติ	154

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก ก ตัวอย่างรายชื่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่มีการใช้งานในประเทศไทย	164
ภาคผนวก ข ตัวอย่างรายชื่อบริษัทผู้ผลิตและจำหน่ายระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่น่าสนใจจากทั่วโลก	169
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเว็บไซต์สำหรับทดสอบการใช้งานระบบห้องสมุดอัตโนมัติ KOHA	174
ภาคผนวก ง ตัวอย่างคำขอสำหรับข้อเสนอ (Request for Proposal : RFP)	180
ภาคผนวก จ ตัวอย่างร่างขอบเขตงาน (Terms of Reference : TOR) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	193
Index	217
ดัชนี	218